

The Role of the University in Safeguarding the Rights of Roma Children

Despina KARAKATSANI^a, Dora KATSAMORI^b

- a. University of the Peloponnese, Greece, dkarakat@uop.gr
- b. University of Patras, Greece, dorakatsamori@gmail.com

The rights of Roma people are subject of an increased attention from international organizations and national authorities, as Roma are among the most marginalized and vulnerable social groups in Europe and other parts of the world. Even though their rights are largely safeguarded through international and national legislation, many Roma communities continue to face significant challenges such as poverty, discrimination, social exclusion, and limited access to basic services. Roma children often encounter barriers to accessing quality education, including discrimination, segregated classes, and inadequate learning resources. The new EU Strategic Framework for Roma Equality, Inclusion and Participation 2020–2030 renews and strengthens the EU's commitment to Roma equality, inclusion, and participation. Regarding educational issues, the framework sets the following objectives: a) reducing the gap in participation in early childhood education, b) reducing the percentage of Roma children attending segregated primary schools, and c) reducing the employment gap and the gender employment gap.

Within this context, our presentation will discuss the role of universities in this field. More specifically we will refer to a study and research project conducted by the Laboratory for the Study of Gender, Inequalities, and Discrimination of the Department of Social and Educational Policy, in connection with the teaching of the course Policy for Childhood Protection within the same department. The research focuses on monitoring the problems and difficulties faced by this specific group in the educational process and on exploring proposals and solutions. Specifically, the study is based on the documentation and analysis of the views of 10 educators from the areas of Examilia and Zevgolatio, using the tool of semi-structured interviews.

References

- Fragoulis, G., Giannakopoulou, I., Kolokitha, M., & Govaris, C. (2025). Roma people voices and educational experiences in Greece: acts of resistance and compliance through generations. *Diaspora, Indigenous, and Minority Education*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/15595692.2025.2458007>
- Parthenis, C., & Fragoulis, G. (2016). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση απέναντι σε νέες προκλήσεις [New challenges on intercultural education]. Athens, GR: Metaixmio.
- Vergidis D. (1995), Neo-racism and school. The case of Roma children, *Contemporary Education*, ed. 81, 1995, pp. 51-62.
- Vergidis D. (1996), The extracurricular literacy of Roma children in Kato Achaia. Research-action as a method of evaluation, in the proceedings of The International Symposium on the education of Roma. Development of web material, Athens, 6-9 April, 1995. Greek Ministry of Education, G.S.A.E. UNESCO, pp. 130-159.

Despina Karakatsani is a Professor of Pedagogy at the Department of Social and Educational Policy at the University of the Peloponnese. She is President of the Gender, Inequalities, and Discrimination Study Laboratory at the Department of Social and Educational Policy since 2024. Her research interests include the history of pedagogical theories and institutions, Freinet pedagogy, education for citizenship, democratic and intercultural education. She is a member of the Board of the DARE Network (Democracy and Human Rights Education in Europe).

Dora Katsamori holds a BA in Political Science and Public Administration from the University of Athens, where she was specialized in the field of International and European Studies, a master's degree in social Discrimination, Migration and Citizenship and a PhD in the field of citizenship and adult education from the University of the Peloponnese. She is currently working as post-doctoral researcher within the Software and Knowledge Engineering Laboratory (SKEL) of the Institute of Informatics and Telecommunications (IIT) at the National Center for Scientific Research "Demokritos" and as Academic Fellow at the University of Patras.

Ο Ρόλος του Πανεπιστημίου στην Προστασία των Δικαιωμάτων των Ρομά Παιδιών

Δέσποινα ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ^α, Δώρα ΚΑΤΣΑΜΩΡΗ^β

α. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Ελλάδα, dkarakat@uop.gr

β. Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελλάδα, dorakatsamori@gmail.com

Τα δικαιώματα των Ρομά αποτελούν αντικείμενο αυξανόμενης προσοχής από διεθνείς οργανισμούς και εθνικές αρχές, καθώς οι Ρομά ανήκουν σε μία από τις πιο περιθωριοποιημένες και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες στην Ευρώπη και άλλες περιοχές του κόσμου. Παρά το γεγονός ότι τα δικαιώματά τους προστατεύονται σε μεγάλο βαθμό μέσω διεθνών και εθνικών νομοθετικών πλαισίων, πολλές κοινότητες Ρομά συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις, όπως η φτώχεια, οι διακρίσεις, ο κοινωνικός αποκλεισμός και η περιορισμένη πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Τα Ρομά παιδιά συχνά συναντούν εμπόδια στην πρόσβασή τους σε ποιοτική εκπαίδευση, όπως οι διακρίσεις, τα διαχωρισμένα τμήματα και οι ανεπαρκείς μαθησιακοί πόροι.

Το νέο *Στρατηγικό Πλαίσιο της ΕΕ για την Ισότητα, την Ένταξη και τη Συμμετοχή των Ρομά 2020–2030* ανανεώνει και ενισχύει τη δέσμευση της ΕΕ για την ισότητα, την ένταξη και τη συμμετοχή των Ρομά. Σχετικά με τα εκπαιδευτικά ζητήματα, το πλαίσιο θέτει τους εξής στόχους: α) μείωση της διαφοράς στη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση, β) μείωση του ποσοστού των Ρομά παιδιών που παρακολουθούν διαχωρισμένα δημοτικά σχολεία, γ) μείωση του χάσματος στην απασχόληση και του χάσματος φύλου στην απασχόληση.

Στην παρουσίασή μας θα εστιάσουμε στον ρόλο των πανεπιστημίων σε αυτόν τον τομέα. Συγκεκριμένα, θα αναφερθούμε σε μια μελέτη και σε μια έρευνα που διεξήχθη από το Εργαστήριο Μελέτης των Φύλων, των Ανισοτήτων και των Διακρίσεων του Τμήματος Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής, σε συνδυασμό και με το σχετικό μάθημα Πολιτικές προστασίας της παιδικής ηλικίας στο ίδιο τμήμα. Η έρευνα επικεντρώνεται στην παρακολούθηση των προβλημάτων και των δυσκολιών που αντιμετωπίζει αυτή η συγκεκριμένη ομάδα στη διαδικασία της εκπαίδευσης και στην εξερεύνηση προτάσεων και λύσεων. Συγκεκριμένα, η μελέτη βασίζεται στην τεκμηρίωση και ανάλυση των απόψεων 10 εκπαιδευτικών από τις περιοχές των

Εξαμιλίων και Ζευγολατίου, χρησιμοποιώντας το εργαλείο των ημιδομημένων συνεντεύξεων.

Βιβλιογραφικές πηγές

Βεργίδης, Δ., Νεορατσισμός και σχολείο - η περίπτωση των Τσιγγανοπαίδων, Σύγχρονη Εκπαίδευση, τ. 81, Αθήνα 1995, σελ. 51-62.

Βεργίδης, Δ., Νεορατσισμός και σχολείο - η περίπτωση των Τσιγγανοπαίδων, Σύγχρονη Εκπαίδευση, τ. 81, Αθήνα 1995, σελ. 51-62.

Fragoulis, G., Giannakopoulou, I., Kolokitha, M., & Govaris, C. (2025). Roma people voices and educational experiences in Greece: acts of resistance and compliance through generations. *Diaspora, Indigenous, and Minority Education*, 1–13. <https://doi.org/10.1080/15595692.2025.2458007>

Παρθένης Χ., & Φραγκούλης Γ. (2016). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση απέναντι σε νέες προκλήσεις, Μεταίχμιο.

Η **Δέσποινα Καρακατσάνη** είναι Καθηγήτρια Παιδαγωγικών στο Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Από το 2024 είναι Πρόεδρος του Εργαστηρίου Μελέτης των Φύλων, των Ανισοτήτων και των Διακρίσεων στο Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την ιστορία των παιδαγωγικών θεωριών και θεσμών, την παιδαγωγική Φρενέ, την εκπαίδευση για την πολιτειότητα, τη δημοκρατική και διαπολιτισμική εκπαίδευση. Είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικτύου DARE (Δημοκρατία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Εκπαίδευση στην Ευρώπη).

Η **Δώρα Κατσαμώρη** είναι απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου ειδικεύθηκε στον τομέα των Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στις κοινωνικές διακρίσεις, μετανάστευση και ιδιότητα του πολίτη και Διδακτορικού διπλώματος στην πολιτειότητα και την εκπαίδευση ενηλίκων από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Αυτή τη στιγμή εργάζεται ως μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Εργαστήριο Λογισμικού και Μηχανικής Γνώσης (SKEL) του Ινστιτούτου Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών (ΙΤ) στο Εθνικό Κέντρο Ερευνών "Δημόκριτος" και ως Ακαδημαϊκή Υπότροφος στο Πανεπιστήμιο Πατρών.